

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ НАКАЗ

17.12.2010

м. Київ

N 953

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
27 грудня 2010 р. за N 1350/18645

Про затвердження Інструкції про порядок нарахування та погашення пени за платежами, що контролюються органами державної податкової служби

Відповідно до статей 2, 8 Закону України "Про державну податкову службу в Україні", з метою виконання статей 129, 130, 131 Податкового кодексу України

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Інструкцію про порядок нарахування та погашення пені за платежами, що контролюються органами державної податкової служби, що додається.
2. Департаменту обліку та звітності (Терещенко В. В.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.
3. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Державної податкової адміністрації України від 11.06.2003 N 290 "Про затвердження Інструкції про порядок нарахування та погашення пені за платежами, що контролюються органами державної податкової служби", зареєстрований у Міністерстві юстиції України 27.06.2003 за N 522/7843.
4. Цей наказ набирає чинності з дня офіційного опублікування.
5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Малікова В. О.

Голова

О. О. Папаїка

ПОГОДЖЕНО:

Міністр фінансів України

Ф. Ярошенко

**Голова ліквідаційної комісії
Державного комітету України
з питань регуляторної політики
та підприємництва**

Г. Яцишина

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Державної податкової адміністрації України
17.12.2010 N 953

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
27 грудня 2010 р. за N 1350/18645

Інструкція

про порядок нарахування та погашення пені за платежами, що контролюються органами державної податкової служби

I. Загальні положення

1.1. Ця Інструкція розроблена відповідно до статей 2, 8 Закону України "Про державну податкову службу в Україні" та з метою виконання статей 129, 130, 131 Податкового кодексу України (далі - Кодекс).

1.2. Цією Інструкцією встановлюється порядок ведення органами державної податкової служби обліку нарахування та погашення пені, що справляється з платників податків у зв'язку із несвоєчасним погашенням узгодженого грошового зобов'язання, та пені на податкове зобов'язання, нараховане контролюючим органом у разі виявлення його заниження та/або визначене податковим агентом при виплаті (нарахуванні) доходів на користь платників податків - фізичних осіб та/або контролюючим органом під час перевірки такого податкового агента.

1.3. У цій Інструкції терміни вживаються у такому значенні:

грошове зобов'язання платника податків - сума коштів, яку платник податків повинен сплатити до відповідного бюджету як податкове зобов'язання та/або штрафну (фінансову) санкцію, а також санкції за порушення законодавства у сфері зовнішньоекономічної діяльності;

пеня - сума коштів у вигляді відсотків, нарахованих на суми грошових зобов'язань, не сплачених у встановлені законодавством строки;

податкова декларація, розрахунок - документ, що подається платником податків (у тому числі відокремленим підрозділом у випадках, визначених Кодексом) контролюючому органу у строки, встановлені законом, і на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку;

податкове зобов'язання - сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір на підставі, в порядку та у строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установлений законом строк);

податкове повідомлення-рішення - письмове повідомлення контролюючого органу (рішення) про обов'язок платника податків сплатити суму грошового зобов'язання, визначену контролюючим органом у випадках, передбачених Кодексом та іншими законодавчими актами, контроль за виконанням яких покладено на органи державної податкової служби, або внести відповідні зміни до податкової звітності;

податковий борг - сума грошового зобов'язання (з урахуванням штрафних санкцій за їх наявності), самостійно узгодженого платником податків або узгодженого в порядку оскарження, але не сплаченого у встановлений Кодексом строк, а також пеня, нарахована на суму такого грошового зобов'язання;

штрафна санкція (фінансова санкція, штраф) - плата у вигляді фіксованої суми та/або відсотків, що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового законодавства та іншого законодавства, контроль за дотриманням яких покладено на контролюючі органи, а також штрафні санкції за порушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

II. Нарахування пені

2.1. Пеня нараховується:

2.1.1 після закінчення встановлених Кодексом строків погашення узгодженого грошового зобов'язання на суму податкового боргу.

Нарахування пені розпочинається:

при самостійному нарахуванні суми грошового зобов'язання платником податків - від

першого робочого дня, наступного за останнім днем граничного строку сплати грошового зобов'язання, визначеного Кодексом;

при нарахуванні суми грошового зобов'язання контролюючими органами - від першого робочого дня, наступного за останнім днем граничного строку сплати грошового зобов'язання, визначеного у податковому повідомленні-рішенні згідно з Кодексом;

2.1.2 у день настання строку погашення податкового зобов'язання, нарахованого контролюючим органом або платником податків у разі виявлення його заниження на суму такого заниження та за весь період заниження (у тому числі за період адміністративного та/або судового оскарження);

2.1.3 у день настання строку погашення податкового зобов'язання, визначеного податковим агентом при виплаті (нарахуванні) доходів на користь платників податків - фізичних осіб та/або контролюючим органом під час перевірки такого податкового агента.

2.2. Нарахування пені, визначеної підпунктом 2.1.1 пункту 2.1 цього розділу, здійснюється у день фактичного погашення податкового боргу (частини податкового боргу).

2.3. Нарахування пені закінчується:

2.3.1 у день зарахування коштів на відповідний рахунок Державного казначейства України та/або в інших випадках погашення податкового боргу та/або грошових зобов'язань;

2.3.2 у день проведення взаєморозрахунків непогашених зустрічних грошових зобов'язань відповідного бюджету перед таким платником податків;

2.3.3 у день запровадження мораторію на задоволення вимог кредиторів (при винесенні відповідної ухвали суду у справі про банкрутство або прийнятті відповідного рішення Національним банком України);

2.3.4 при прийнятті рішення про скасування або списання суми податкового боргу (його частини).

2.4. У разі погашення суми податкового боргу (його частини) іншим, ніж визначено у підпунктах 2.3.1 - 2.3.4 пункту 2.3 цього розділу, шляхом, зокрема розстрочення (відстрочення) сум платежів, подання платником податків декларацій (у тому числі уточнюючих) з від'ємним значенням суми податкових зобов'язань тощо, нарахування пені закінчується датою фактичного здійснення такого погашення, зафіксованою у відповідних документах.

2.5. У разі часткового погашення податкового боргу сума такої частки визначається з урахуванням пені, нарахованої на таку частку.

2.6. Пеня, визначена підпунктом 2.1.1 пункту 2.1 цього розділу, нараховується на суму податкового боргу (включаючи суму штрафних санкцій за їх наявності та без урахування суми пені) із розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України, діючої на день виникнення такого податкового боргу або на день його (його частини) погашення, залежно від того, яка з величин таких ставок є більшою, за кожний календарний день прострочення у його сплаті.

Приклад нарахування пені наведено у додатку 1.

2.7. Пеня, визначена підпунктом 2.1.2 пункту 2.1 цього розділу, нараховується із розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України, діючої на день заниження.

Приклад нарахування пені наведено у додатку 2.

2.8. Пеня, визначена підпунктом 2.1.3 пункту 2.1 цього розділу, нараховується із розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України, діючої на день виплати (нарахування) доходів, на користь платників податків - фізичних осіб.

2.9. Зазначений розмір пені діє щодо всіх видів податків, зборів та інших грошових зобов'язань, крім пені, що нараховується за порушення строку розрахунку у сфері зовнішньоекономічної діяльності, що встановлюється окремим законодавством.

2.10. Пеня не нараховується:

на пеню;

за несвоєчасне або перерахування не в повному обсязі податків, зборів і інших платежів до бюджетів та державних цільових фондів, якщо таке несвоєчасне або неповне перерахування відбулось через порушення банком строків зарахування податків, зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів або державних цільових фондів, встановлених Законом України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні".

2.11. У разі коли керівник податкового органу (його заступник) відповідно до процедури адміністративного оскарження приймає рішення про продовження строків розгляду скарги платника податків понад строки, визначені статтею 56 розділу II Кодексу, пеня не нараховується протягом таких додаткових строків незалежно від результатів адміністративного оскарження.

2.12. Після закінчення строку прийняття спадщини грошові зобов'язання та/або податковий борг спадкодавця стають грошовими зобов'язаннями та/або податковим боргом спадкоємців.

Протягом строку прийняття спадщини на грошові зобов'язання та/або податковий борг спадкодавців пеня не нараховується.

III. Порядок сплати пені, нарахованої за невиконання податкового зобов'язання

3.1. Нараховані контролюючим органом суми пені самостійно сплачуються платником податків.

3.2. При погашенні суми податкового боргу (його частини) кошти, що сплачує такий платник податку, у першу чергу зараховуються в рахунок податкового зобов'язання. У разі повного погашення суми податкового боргу кошти, що сплачує такий платник податку, в наступну чергу зараховуються у рахунок погашення штрафів, в останню чергу зараховуються в рахунок пені.

Якщо платник податків не виконує встановлену цим пунктом черговість платежів або не визначає її у платіжному документі (чи визначає з порушенням зазначеного порядку), орган державної податкової служби самостійно здійснює такий розподіл такої суми у порядку, визначеному цим пунктом.

У разі наявності у платника податку податкового боргу органи державної податкової служби зобов'язані зарахувати кошти, що сплачує такий платник податків, у рахунок погашення податкового боргу згідно з черговістю його виникнення незалежно від напряму сплати, визначеного платником податків.

3.3. Суми пені зараховуються до бюджетів або державних цільових фондів, до яких згідно із законом зараховуються відповідні податки.

Пеня за порушення банком строків зарахування податків, встановлених Законом України "Про платіжні системи та переказ грошей в Україні", зараховується до Державного бюджету України на код класифікації доходів бюджету 16030000 "Податки, не віднесені до інших категорій" Бюджетної класифікації, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 27.12.2001 N 604 (із змінами).

IV. Нарахування пені за порушення банками строків зарахування податків

4.1. За порушення строку зарахування податків до бюджетів або державних цільових фондів, установлених Законом України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні", з вини банку такий банк сплачує пеню за кожний день прострочення, включаючи день сплати, та штрафні санкції у розмірах, встановлених Кодексом, а також несе іншу відповідальність, встановлену Кодексом, за порушення порядку своєчасного та повного внесення податків, зборів (обов'язкових платежів) до бюджету або державного цільового фонду.

4.2. При цьому платник податків звільняється від відповідальності за несвоєчасне перерахування або перерахування не в повному обсязі таких податків, зборів та інших платежів до бюджетів та державних цільових фондів, включаючи нараховану пеню або штрафні санкції.

4.3. Не вважається порушенням строку перерахування податків, зборів та інших платежів з вини банку порушення, вчинене внаслідок регулювання Національним банком України економічних нормативів такого банку, що призводить до нестачі вільного залишку коштів на такому кореспондентському рахунку.

4.4. Якщо у майбутньому банк або його правонаступники відновлюють платоспроможність, відлік строку зарахування податків, зборів та інших платежів розпочинається з моменту такого відновлення.

V. Особливості нарахування та скасування пені

5.1. У разі дострокового розірвання договору про розстрочення, відстрочення податкового зобов'язання або податкового боргу пеня на залишок несплаченої згідно з договором суми нараховується від дня, наступного за днем розірвання такого договору, у розмірах та порядку, передбачених цією Інструкцією.

5.2. Пеня, нарахована на суму грошового зобов'язання (її частку), скасовану за результатами адміністративного чи судового оскарження, також підлягає скасуванню, а якщо така пеня була сплачена, вона підлягає зарахуванню в рахунок погашення податкового боргу, грошових зобов'язань або поверненню в порядку, встановленому статтею 43 Кодексу.

5.3. За бажанням платника податків органами державної податкової служби проводиться звірення нарахованих та погашених сум пені.

5.4. Оскарження платником податків сум нарахованої пені здійснюється відповідно до законодавства.

**Директор Департаменту
обліку та звітності**

В. В. Терещенко

Додаток 1
до Інструкції про порядок нарахування та погашення пені за платежами, що контролюються орга

Приклад нарахування пені при погашенні податкового боргу

Платник податків 04.01.2011 здійснює сплату платежу до бюджету у сумі 250000 гривень.

При цьому платник податків має податковий борг у сумі 20000 грн., який виник у зв'язку з несплатою податкового зобов'язання, останнім днем граничного строку сплати якого

було 19.11.2010.

Відповідно до підпункту 129.1.1 пункту 129.1 статті 129 Кодексу після закінчення встановлених Кодексом строків погашення узгодженого грошового зобов'язання на суму податкового боргу нараховується пеня.

Згідно з пунктом 129.4 статті 129 Кодексу пеня, визначена підпунктом 129.1.1 пункту 129.1 цієї статті, нараховується на суму податкового боргу (включаючи суму штрафних санкцій за їх наявності та без урахування суми пені) із розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України, діючої на день виникнення такого податкового боргу або на день його (його частини) погашення, залежно від того, яка з величин таких ставок є більшою, за кожний календарний день прострочення у його сплаті.

Нарахування пені здійснюється у день фактичного погашення податкового боргу (частини податкового боргу).

Розрахунок пені на суму погашеного податкового боргу 20000 грн. за період з 22.11.2010 по 03.01.2011 включно здійснюється таким чином.

Припустимо, що облікова ставка Національного банку України, яка діяла на момент виникнення податкового боргу (станом на 19.11.2010), дорівнювала 7,75 %, на момент погашення (станом на 04.01.2011) - 6,00 %.

У розрахунку використовується облікова ставка Національного банку України, яка є більшою. У наведеному прикладі ставка дорівнює 7,75 %.

Сума пені розраховується за такою формулою:

e погашення податкового боргу днів : $100 \% \times \psi_{\text{НБУ}}$ x 1,2

$Y =$

R

де:

Y - сума пені, що нараховується на фактично погашену суму податкового боргу (завжди округлюється до другого знака після коми);

$e_{\text{погашення податкового боргу}}$ - фактично погашена сума податкового боргу;

$K_{\text{днів}}$ - кількість днів затримки сплати податкового зобов'язання;

$\psi_{\text{НБУ}}$ - більша з облікових ставок Національного банку України, що діяли на день виникнення податкового боргу або на день його (його частини) погашення;

1,2 - коефіцієнт, що дозволяє розрахувати 120 % річних $U_{\text{НБУ}}$;

R - кількість днів у календарному році.

У цьому прикладі:

$$20000 \times 43 : 100 \% \times 7,75 \% \times 1,2$$

Y =

_____ ,

365

де Y = 219,12 гривень.

Отже, нарахована платнику податків пеня складає 219,12 гривень.

Додаток 2

до Інструкції про порядок нарахування та погашення пені за платежами, що контролюються орга

Приклад нарахування пені у разі виявлення заниження податкового зобов'язання

За результатами проведеної органом державної податкової служби документальної перевірки платника податків донараховано за податковим повідомленням-рішенням податкове зобов'язання з податку на прибуток на загальну суму 20000 гривень. При цьому заниження податкового зобов'язання у вказаній сумі виявлено за 9 місяців 2010 року.

Податкове повідомлення-рішення про нарахування податкового зобов'язання з податку на прибуток платник податків отримав 01.02.2011 та зобов'язаний сплатити протягом 10 календарних днів, що настають за днем такого отримання.

Відповідно до підпункту 129.1.2 пункту 129.1 статті 129 Кодексу у день настання строку погашення податкового зобов'язання, нарахованого контролюючим органом (11.02.2011), у разі виявлення його заниження на суму такого заниження (20000 грн.) та за весь період заниження (з 19.11.2010 по 10.02.2011 включно) нараховується пеня.

Пеня, визначена підпунктом 129.1.2 пункту 129.1 статті 129 Кодексу, нараховується із розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України, діючої на день заниження.

Розрахунок пені на суму заниження 20000 грн. за період з 19.11.2010 по 10.02.2011 включно здійснюється таким чином.

Припустимо, що облікова ставка Національного банку України, яка діяла на день заниження (станом на 19.11.2010), дорівнювала 7,75 %.

Сума пені розраховується за такою формулою:

$$e \text{ заниження} \times K \text{ днів} : 100 \% \times \psi_{\text{НБУ}} \times 1,2$$

Y =

_____ ,

R

де:

Y - сума пені, що нараховується на суму заниження податкового зобов'язання (завжди округлюється до другого знака після коми);

$e_{\text{заниження}}$ - фактично занижена сума податкового зобов'язання;

$K_{\text{днів}}$ - кількість днів заниження;

$U_{\text{НБУ}}$ - облікова ставка Національного банку України, що діяла на день заниження податкового зобов'язання;

1,2 - коефіцієнт, що дозволяє розрахувати 120 % річних $U_{\text{НБУ}}$;

R - кількість днів у календарному році.

У цьому прикладі:

$$20000 \times 84 : 100 \% \times 7,75 \% \times 1,2$$

Y =

_____ ,

365

де $Y = 428,05$ гривень.

Отже, нарахована платнику податків пеня складає 428,05 гривень.

Джерело: search.ligazakon.ua